

Euskerea dala-ta

Egun orretan Barroeta eta Amorrortu´tar Klaudio, Euskerazalea ta Euskerazaintza taldearen zuzendari danak, deitu eustan etxera esanaz: Paul! irakurri dozu Deia´k “Tribuna Irekia”n Urrutia´tar Koldo´k idazten dauana?. Irakurten ba dozu, jakin gure nuke zer deritzazun, eta obe, irakurri ori buruz zeozer idatziko ba zendu.

Sarrera.

Jaungoikua´k, arimadun bizitzara bialdu ginduzan. Eta arrazoidunak izanez, laster konturatu giñan, Jaungoikoak bera´k ipinitako gai-lege artean egokiturik gengozala. Bai eta neurria bear gendula eginkizun guztietan.

Baten batek esan lei, idazlan oni buruz eritzia emoteko, ez dala asi bearrak asierako zentzunetik.

Uste dot baiña, badaukala zentzuna, gai-gizatasunezko bizitz onetan gure arima arrazoiduna baitu⁽¹⁾ zalako. Eta ortik aurrera eginbear doguzan ekintzak, egiz ala guzurrez egiten doguzan jakiteko, arima berak emoten dauskula nekearen edo poza-ren neurria.

Gaurko norkeriak daukan indarrezko eragin bidez, gure baita guztiz naztu ta lokaztuta daukagu, eta gure izatasunezko ekintza-bidean gaiztotu⁽²⁾ gintekez Urrutia´tar Koldo´ren gezurbidezko idazlan olangoak egingo ez ba geunkez..

Iñork iraindu barik, Urrutia´k egiten dauan antzera.

Euskaldunak emon bear doguz oinkada ederrenak, euskerea Mundua´ren aurrean argi ta garbi agertu dadin. Azter-lan on baten bidez dauka-

1).- Baitu = concienciar. / 2).- Gaiztotu = hacerse malvado.

zan arazoak bakanduta, atzerritarrak bideratu daiezan.

Eta Mundu´ko jakintsuak ardura aundiko laguntza emongo dauskue, ikusten ba dabe zentzunezko alegiñak egiten doguzala, gure Euskerazko-Nortasuna larrialdetik atarateko.

Mundu onen asieratik, giza-semearen leiñu-ondore eta belaunik-belaun denbora guztiak bardiñak dira, gure ekintza eragille-lez, ekandu-aren zuzentasunezko zentzua lortzea dalako, “Jainkoa bera´k, legez bereztu eban gai-au buruz”.

Mundu onetan, gizaren ondorengo bizitza, ez da orain 2.000 urtetik ona erabili doguna bakarrik, milla urte askotako bizitza daukalako, eta beti, Jainkoa´ren legea´ri begira, egiten dogun “zergaitik” itaunari, zentzunezko adierazpen on-bat emoteko.

(Eta gaur naaskerian sartuta, argi-bidearen billa egarriz, Paleolitiko-Neolitiko´aren aldian, izkuntz ta demokrazizko zentzuan lortu ziran zentzunezko jakintzak bir-eskuratu edo argitu naian gabiltz, eta jakitun ikertzaille artean, Wennemann´tar Theo, germaniar ele-jakintza- ren maixua da bat.

Munduan gaur azterkuntza´ren zail-tasuna.

Gaur daukagun jakituriagaz, azterkuntzazko lanak, ez leukiez ain zaillak izan bear.

Euskal-giza, azturazko jakintza-bidetik oituratu dabezan ezauntzak, andiak eta ondo landuak izanda, sorburuzko aztarnaren billa jakintza aundia daukagulako alderantziz aztertze.

Jaungoikoa´k bizitz au zergaitik dan, ostondu edo mugatu egiten dausku, gaia **beré´n legea´kaz** sustraituta, eta gu azter-bidez, gaiak bere almenean daukazan izakizun edo ditkeenak lortzeko egiten doguzan erdizko zatiketak, amaitubakoak biurtzen jakuzalako.

Ori baiña, **Jainkoa´ren** gogamena jakin gure naian ibiltan garanean sortzen jaku, **bere** borondatearen izkutuko erabagiak diralako gurentzat.

Baiña gure arteko ekintzan gaur dakigunagaz, gai-Mundu onetan ez dago ezer izkutatzeko leku edo erarik, izten doguzan aztar-bidez danak jakin leikezelako.

Orduan, azter-lanaren zail-tasunak, nondik agertzen dira ?.

Gaur argi ikusten dogu, sasi-jainkotasunean bizi gura daben bidetik agertzen jakuzala.

Sasi-jauntxo oneik, euren gogo-asmoak lortzeko, menperatzailletasunezko indarra erabili bear dabe, Mundu´ko janari-gela onek daukan mozkin guztia euren kontrolpean eukitea gura ba-dabe.

Eta gaurko Mundu onetan, darabilguzan jaurkitzazko arauak aldatu ezik, mendeko ekintza ortatik ez da iñork ta ezer iges egin leikenik, eta edesti guztiko buru-zalekerian or dabiz: "Izkuntzaren Nortasunezko-leiñu, auzo edo ta erri Norkeriaren zerbisura aldatu naian".

Ez da lelokeri bat esan dotena, argi ikusten dalako **Jainkoa´ren nortasunezko borondatea, giza´ren norkerizko borondatera aldatu gure dabelako.**

Edesti guztian, guda-bidez egiten ziran, eta gaurbe alan egiten dira mende oneik, garaipenduta

agertzen diran sasi-jainko ezberdiñakin, gaur daukaguzan mendeko-laterri auen antzera, morroitasunean egokitu gaitezcan.

Norkeriaren garaipeneko ekintza orreik, ainbeste bider aldatu ziran, orduan lortu zan jendekuntza⁽³⁾ be alderrai⁽⁴⁾ biurtutea: Sumer, Ejipto, Kreta, India, Grezia, Erroma edo ta Mauritar jantzita ibili zala.

Eta zenbateraiño ez zan izango an ibili eben naaskutza, erdi-alderrai eta erri lez bizi ziran indoeuropeoak esaten jakienai, Europa, Arabia, Afrika ta Asia guztitik zabaldu zitezcan.

Baiña, zein da gaur azterkuntza oztopatu egiten dauana?.

Nizea´n, Mundu´ko gizarte guztia Kaizar eta Aita-Santubaten mendean egon zedilla asmatu zana, erregetzaren jaurpidetik lortu ezinda, XVIII. Gizaldian Frantzia´ko iraultzaren bidetik, Europa ta Munduan dagozan berezko-erriak kontuan artu gabe, eta erregeak itzarmen bidetik antolatze euki ebazan erri ta lurraldeak, indarrez laterritu ebazala Nizea´ko asmo bardiñagaz.

Orregaitik, gaur arteko billaketaren azterkuntzan ibili diranak, nai-ta

menperatzaillearen ezezko zigorra euki arren, ikaragarritzko lanak egin eta gero, merezimendu aundiena daukie, menperatzaille bakotzak euren eskuetan sasi-ekanduzko ixipu andia artuta eta ainbeste margo-esku emon ondoren, al izan diralako, margoaren esku-aldi bakotza kontu aundiagaz zati txikerretan erauzita⁽⁵⁾ azpikoa ez dadin ondatu, urte askoren ondorioz, egia, arlo andienean argitzeko.

Gaur, mendeko bizitz bardiñean gagoz, baiña egia dana ezin dabelako eragotzi⁽⁶⁾, jaurkintz eta jakiturizko agintzan daukien eragipenagaz balioten dira, Lakarra´ren antzera, utsegiteko bidetik joan gaitezcan.

Ez ote gara izango, daukaguzan jakiturizko zeaztasunekin, emon bear diran zentzuzko oinkadak emoteko?.

Ipini daiguzan adibide batzuk.

3).- Jendekuntza = civilizaciòn. / 4).- Alderrai = nòmada. / 5.-) Erauzi = hacer saltar. / 6).- Eragotzi = derribar, demoler.

Euskerea.

Gaur, jakintsuen esanetatik dakigu, Omo-Sapiens edo Kromañoi denboran, euren arteko ulermenean egokitzeko, sorkuntzazko asieratik euki eben izkuntza “**len-ereduko euskerea**” zala, Atlant-Itsasotik **India´raiño**.

Iñorentzat ez leuke izan bear sinis-gogorkeri bat, Omo-Sapiens edo Euskal-Kromañoi giza izan zalako zabaldu zana. Besterik, egoan ba ?.

Euskerazko toki-izenak eta oiñarrizko itzak Mundu-zabalean, zeozer esaten dauskuna da, kontuan eukiten ba-dogu, asieratik gaur arte izen-geografiko batek iraun dagian, izen ori errotsu, sendo edo ondo sustraituta egon bear dala toki orreitan ainbeste milla urte irauteko, eta ori ez da lortzen, toki orreitan, izen orreik milla urte askotako jabetasuna ez bada-be eukiten.

Krutwig´ek, beste gauza askoren artean, alkar-ganatu egiten dauz Dordoña ta Altamirak euki eben jendekuntza, gero agertuko ziran Troya (euren ariñagoko izena Ilion izan zan, eta Euskeraz ili = iri, Uria esan gura dau), Sumeria edo Babilonia´k euki ebanagaz.

Zubiaga eta Legarreta´tar Felix´ek bere liburuetan esaten dau: “Izkin-bateraiño aztertu egiten dauan mintzoera batek, jatorriz edo sortzezko izkuntza dala”.

“Izkin bateraiño eltzea, eredu-nagusiren ozenezko iturria argitzea dalako, berbearen mintzo edo abots sorkuntzan”.

Eta Euskerea, gai dalako izkin-bakarreraiño eldu, orain ezin dala esan alderatzailleak esaten daben antzera: “Euskerea jatorriz, ezagutzen ez dan mintzoera bat dala.

Mintzoeraren oguzpeneko jaiokeran, bera dalako berezko aitortzaille.

Orregaitik, mintzoeraren jatorrizko itz-bakar bidetik eta onen eredu-nagusiko leen analoji-arauz, beren **jaiokera argitzen dauan “izkuntz-bakarra”**.

Euskerea, Euskalerria´ren ekanduzko eraikintza da, bere azalpenean erriaren siñismena erakusten daualako.

Orregaitik, Euskal **itza, arima´ren** otsa biurtzen danean, **Jainkoa´ren** Euskal seme-alabak ekan-du-sakonean berba egiten dabe, Sabino´k esaten eban-lez, bere mamian oiturazko ikas-bide edereña daukalako **Jainkoa´ri** begira.

Gure **Euskalerria´ren** baita, egi zale izateak ez dauka mirari´rik, ainbesteko milla urte azturako bidean, **euskerea´k** berak bere-barnean dakarrelako **egia´ren** zentzunezko mezua.

Euskaldunak, edo ta Euskerea, sekula iñoren aurrean makurtu ez dan “**berezko-nortasuna da**”.

Ez dogu alegin geitsuagorekin atarako, latiñ eta latin-kume menpera- tzaillearen eragipenetik ?.

Euskaltzaindiak, alango gizon-emakumeak bear leukez **euskerea** dagoan larri-aldetik atarateko.

Latiña.

Etruskoak bideratuta, Errromatar asmakuntzaren sorraldia, K.a. 753'ko urtean egin eben, Sabino ta Iszeres'akaz alkartuta.

Etrusko'en jakintza aundian, leen asmakizuna latiña sortzeko, baliteke Mundu zabalean jakintzaren ibil-gaillua izan zedin egin ebela. Griego'aren laguntzagaz erindu ta argituz biribilduta, elerti-arauzko izkuntz-aundi bat biurtuta geratu zalako, gure gaurko egunerarte.

Baiña menperatzaille sortu eben egindako latiñ ori, eta atzera begitu egiten ba-dogu, ez du ikusiko besterik: Nastetasun bidez latin-kume asko sortu ebela, berezko erriak lau-bost zatitan banatu ebazala, eta amaitu ezinezko odol-ziatutako⁷⁾ bide zabalak alde guztietatik.

Etrusko oiek, zelako izkuntza artu eben Griego'en iztegia'gaz erintzeko, Sabino'rena, Iszeres'ena, eurena?

Dana dala, baleike euskeraren eragipenetik sorturikoa zala, Italia'ko lurraldearen toki-izenak alan esaten dauskuelako, eta Etruskoa'ren lurraldea Euskerazko izena daukien Arno ta Tiber ibai biekin mugatuta egonda, argi geiago emoten deuzkuelako.

Latiña, gizartearen elburu izateko, mendetasunezko bizitza erintzeko bakarrik balio izan dau, gaur Ekanduzko-arloan ikusten dogun lez, bere eragipenetik egin dan guztia, utsituta itzi dabeleko.

7).- Odo -ziatu = cuajarse, coagularse la sangre.

Ondorioa:

Jainkoa’ren mendean gagozelako, guk egineko lege ta izkuntzak, Bereztasunaren **nortasunezko-lege**’tik atara ezker, norkerizkoak biurtzen dira, ez daukielako zer ikusirik, **Jainkoa**’k gure arimako baitan dingilizka ipini euskun “**zergaitik**” itaunagaz, bizitz onetan aurrera bakez egitea gura ba-dogu.

Bere Bereztasunezko **legea**’ri emon bear dautsa-gulako adieraz- pen guztia.

Eta gaur badakigu zer gertatzen jakun **bere lege**’en arduratik kanpo gabiltzanezkero giza-esku-bideetan eta Ekanduzko arlo guztietan.

Euskerea, **nortasunezko izkuntza da**, eta bereztasunez- ko **lege**’an egin dan **izkuntz-bakarrene-tariko bat**.

Gure “**lege-zarra**”k, Paleolitiko-Neolitiko bitartean lortu ziran **demokraziaren ekanduzko ekin-tza** bidetik, bereztasunezko egia zainduta sekula

ez garalako inor menperatzera joan eta gitxiago gure lurak eta etxeko atea inori mugatu edo ta iztera joan.

Euskerea da, gai-mundu oneri lotsa aundiko ekin-tzan adierazpen ederrena emon dauana. eta gure Euskal gizartean, argi nabaritzen dan gauza da.

Gure Euskal-arteko jakintsuen esanetan eta euren idaz-lan bidetik, sarritan entzun ta irakurri dot esan au: “**egiak askatuko zaitue**”.

Nundik, artu bear doguz irakaspenaren argiak, “**bereztasunezko lege-bidetik izan ezik ?**”.

Egin daiguzan gauzak, gure **nortasunaren-baitak** egarriz eskatzen dauan bidetik, gure euskerea Mundu’ko Jakintsuentzat **larrialdi-gorrian da-goelako**.

Atutxa’tarPaul.
2.009’an Uztailla’ren 25’ean